

НЕБЕЗПЕЧНЕ ЛІКУВАННЯ

В газеті «Експрес» за 13-15 вересня і 3-10 жовтня 2013 року опубліковані матеріали про виявлені деякі порушення в роботі фармацевтичної галузі, вказано на наявність в аптечній мережі фальсифікату та медпрепаратів з недоказаною ефективністю, які не можна вважати ліками.

Практичні лікарі вже давно звернули увагу на наявність в аптеках препаратів з недостатньою ефективністю, що створює значні утруднення та небезпеку в процесі лікування хворих людей, особливо для малих дітей. Лікарі беруть на себе велику відповідальність, призначаючи такі препарати. В той же час фармацевтичні працівники не несуть ніякої відповідальності за продаж таких засобів. Медична галузь страждає через її постійне недофінансування, відсутності сучасної діагностичної апаратури, а фармація процвітає, отримуючи від людей мільярдні прибутки. З повідомлень преси щороку українці витрачають 32 мільярди особистих гривень на ліки, які в 40% є неефективними або навіть небезпечними для людей. Хоча МОЗ України запевняє, що всі препарати проходять ретельну експертизу і реєстрацію. На сьогодні фармація є найбільш дохідною галуззю торгівлі. Із закладу охорони здоров'я, аптеки перетворилися в звичайні торгові крамниці, які зацікавлені лише в отриманні прибутків. Націнки на деякі препарати сягають 100-200% і ніхто це не контролює. Ціни на медикаменти в аптеках незрозуміло чому є різними, постійно зростають і повсюди дуже високі по відношенню до наших зарплат і пенсій. У нас ціни на ліки в середньому на 60% вищі, ніж у Росії й Білорусії. Україна – чи не єдина держава Європи, де до сьогодні немає державного контролю за цінами на ліки. Чому такі ве-

ликі ціни на ліки? Звідки вони беруться? Це зухвала безвідповідальність влади щодо свого народу. Куди не глянь всюди аптеки, їх стало більше ніж хлібних магазинів. Тільки в центральній частині м. Мукачева можна нарахувати їх більше 30, а раніше на ціле місто було всього 8. І що з цього? Може люди перестали хворіти чи довше жити? Все навпаки. Кількість хворих стає все більше, тривалість життя вкорочується, багато людей мають хронічні недуги. Ми на 12 років живемо менше, ніж в країнах Європи, куди нас не пускають. За тривалістю життя Україна посідає 120 місце в світі! Нація вимирає. По даним ВООЗ, Україна займає друге місце в світі по темпах вимирання населення. За даними Київського міжнародного інституту соціології, тільки 12% українців – здорові. Але не все залежить лише від лікарів і ліків. Народна мудрість каже, що здоров'я не купиш за гроші. Отже, не від кількості аптек і надмірного вживання медикаментів залежить наше здоров'я. Відомо, що від медицини, а отже і від медпрепаратів здоров'я людини залежить лише на 10-12%, а в більшості - від спадковості, способу життя, психічного стану, особливо раціонального та збалансованого харчування, фізичної рухливості, відмови від паління, не зловживання алкоголем тощо. Про здоров'я потрібно дбати ще з молодості і постійно. Батько медицини Гіппократ, який жив у 460-377 рр. до н.е. говорив, що їжа повинна бути нашими ліками і що наше здоров'я лежить на дві тарілки.

В даний час продовжують спостерігатися часті вірусні, так звані, «про-

студні» захворювання. Ми йдемо до аптеки і купуємо, звичайно без рецепта, медикамент від якого надіємося на швидке одужання і навіть не підозрюємо, що ми придбали не ліки, а якийсь сурогат. За різними даними, сьогодні третина лікарських препаратів, котрі реалізуються в Україні є підробка. Окрім фальсифікату в продажі є багато неякісних препаратів та з недоказаною ефективністю. Найчастіше підробляються в Україні звичайно найбільш розрекламовані і дорогі фармпрепарати, як і ті, які добре продаються. Ліки до 20 грн., як правило, не підробляються. Пацієнт не може сам визначити, (це не м'ясо чи хліб), чи якісний препарат він купив.

Найсериозніша шкода людині від підробленого або неякісного медикаменту – це окрім марно викинутих грошей, основне – відсутність ефекту, погіршення стану здоров'я, втрата дорогоцінного часу на таке «лікування». Виникає питання або у хворого щось не те або не тим лікують. Виграють в цьому лише фармацевтичні фірми. Аби продати дорогі препарати, «від всіх болячок», фармкомпанії вдаються до різноманітних рекламних трюків через газети, телебачення. За просування реклами на ТВ лікарських засобів вони вкладають щорічно більше 60 млн. доларів, які потім повертають собі з лихвою через їх продаж. Тому не можна вірити рекламі ліків, оскільки вона дуже агресивна, часто неетична, яка призводить до необґрунтованого застосування багатьох препаратів.

На моє глибоке переконання в Україні необхідний закон про заборону, принаймні в такому вигляді, як робиться зараз,

реклами ліків у ЗМІ. Часто в рекламі ліків подають неправдиву інформацію, створюючи «міфологізацію» дії препарату. Цинізму реалізації фальсифікованої продукції немає меж. Замість ліків нам можуть пропонувати – крейду чи крохмаль із всякими домішками. Більшість медпрепаратів продається без рецепту. Через відсутність рецептурного виписування лікарем медикаментів, у нас існує епідемія призначень не потрібних хворому ліків. Не можна вважати лікарськими засобами різні «чудодейні» бальзами, еліксири та різні біодобавки (БАД-и). Таким чином шахраї дурять народ. Ще один вид шахрайства, різні «лікувальні прилади», ніби-то розроблені групою вчених.

В Україні зареєстровано біля 14 тисяч лікарських препаратів, понад 80% яких – іноземного виробництва, які в 4,5 рази є дорожчими за вітчизняні. У нас часто хворі «лікуються» препаратами, які не використовуються в інших країнах. В аптечній мережі дуже багато різних гомеопатичних препаратів. В Україні абсолютно спотворили гомеопатію. Народу і деяким медикам вбито в голову, що це лікування травами. Як лікар з великим стажем можу авторитетно заявити, що використання гомеопатичних препаратів не є лікування травами. За концепцією гомеопатії – використовується занадто мала концентрація діючої речовини, якої в деяких препаратах є 10 у мінус 400 ступені! Тобто це «пусті» таблетки, майже без жодної дії. Головне призначення гомеопатичних препаратів є суто індивідуальне, яке виготовляється аптекою безпосередньо на замовлення для конкретного хворого. Деякі складові

гомеопатичних препаратів мають короткостроковий термін дії. У всьому світі вони не використовуються при лікуванні будь-яких інфекційних хвороб. Вживати їх при грипі, ГРВІ та інших недугах, значить безвідповідально ставитися до свого здоров'я. У нас все робиться не так, як в інших країнах. Зробили щось універсальне для всіх, яке нічого не лікує, хоча реклама в інструкції вказує на використання при великій кількості хвороб. Це нонсенс. Повірте, що використання свяченої води дасть більше користі ніж ці препарати. Більшість цих «чудо» препаратів вживаються в Європі лише окремими людьми як загальнозміцнюючі засоби. Окрім всього, ці препарати не є дешевими. Люди мільйони грн. витрачають на не потрібні, так звані медикаменти..

Велика біда, що наше населення активно реагує на рекламу чи пораду сусідки, тобто дуже поширене самолікування – біля 60%. Це приводить до неадекватного лікування, замаскування хвороби та відсутності контролю за перебігом захворювання. Навіть при правильному призначенні лікарем медпрепарату у 5-7% хворих людей можуть спостерігатися різні побічні явища. Кожна людина індивідуальна. І те, що одному хворому допомагає, іншому може зашкодити. Деякі лікарі призначають хворим багато ліків. При вживанні одночасно 5 лікарських засобів у 50% випадках виникає їх взаємодія, а при використанні 10 препаратів цей ризик складає всі 100%. Треба мати добре здоров'я аби таке «лікування» витримати. В результаті взаємодії лікарських засобів розвиваються побічні реакції на медикаменти,

яких є дуже багато. Часто при банальній простуді хворий приймає по 4 і більше медикаментів, що є недоцільним. Лікування антибіотиками хворих з вірусною інфекцією є неграмотним, оскільки вони на віруси не діють. Хворий повинен отримувати тільки абсолютно необхідні препарати. З мінімумом потрібно добиватися максимуму. Дуже важливо правильно приймати ліки, враховувати стан здоров'я, вік, масу тіла тощо. Уважно і обережно потрібно давати ліки дітям, вагітним, літнім людям та деяким іншим категоріям людей.

Людський організм – це дуже складна і вдосконалена, цілісна структура, яка наділена унікальним механізмом саморегуляції, самоконтролю, самовідновлення та самозбереження. Лікареві потрібно лише допомогти хворому організмові, а він вже сам справиться з недугою. У людини є дуже великі резерви здоров'я. Головне не шкодити йому в цьому.

Ситуація з ліками в Україні не змінюється на краще. Так за різними даними сьогодні третина лікарських препаратів у нас неякісні або фальсифіковані. Обсяг неякісних препаратів на ринку України за останні роки зріс понад 15 разів! Державна служба контролю за якістю лікарських препаратів постійно виявляє та утилізує мільйони упаковок небезпечних засобів, але вона не може охопити усього масштабу існуючої проблеми. Це має бути державна справа по захисту здоров'я громадян. Здоров'я нації – є визначальним фактором соціальної політики вищих ешелонів влади. Державна влада своїми активними діями повинна повернутися обличчям до своїх громадян і постійно дбати про здоров'я свого народу.

Василь ДЯЧУК,
кандидат медичних наук м. Мукачево